

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 21CoP/31/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8312216761
Dátum vydania rozhodnutia: 15. 04. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Antónia Kandrává
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2014:8312216761.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Antónie Kandrávej a členov senátu JUDr. Petra Straku a JUDr. Michala Boroňa v právnej veci starostlivosti súdu o mal. E. C., nar. XX.XX.XXXX a mal. K. C., nar. XX.XX.XXXX, obe bytom u matky, zastúpených kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny v Humennom, za účasti matky Ing. M. C., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. XXXX/XX, I., zastúpenej JUDr. Martinou Čelkovou, advokátkou so sídlom Štefánikova 22, Humenné a otca Ing. M. C., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom N. XXX/X, C., t.č. M. XX, C., právne zastúpeného JUDr. Mariánom Vojčíkom, advokátom so sídlom Mäsiarska 3, Košice, o návrhu matky na zvýšenie výživného a návrhu otca na zníženie výživného, o odvolaní otca proti rozsudku Okresného súdu Humenné č.k. 12P/154/2012-125 zo dňa 08.04.2013 jednohlasne takto

rozhodol:

I. Potvrdzuje sa rozsudok.

II. Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

Okresný súd Humenné (ďalej len „prvostupňový súd“) napadnutým rozsudkom rozhodol tak, že: Súd mení rozsudok Okresného súdu Humenné č.k. 8C/20/2007-89 zo dňa 10.05.2007 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp.zn. 15CoP 16/2010 zo dňa 22.09.2010 tak, že zvyšuje výživné zo strany otca pre mal. E. C. zo sumy 70,00 eur na sumu 100,00 Eur mesačne a mal. K. zo sumy 50,00 Eur na sumu 70,00 Eur mesačne, ktoré zvýšené výživné je otec povinný zasielať k rukám matky vždy do 15. dňa v tom ktorom mesiaci počnúc dňom 21.11.2012.

Dižné výživné za obdobie od 21.11.2012 do 09.04.2013 na mal. E. vo výške 135,00 Eur a na mal. K. vo výške 90,00 Eur súd povoľuje splácať otcovi spolu s bežným výživným v 10-eurových mesačných splátkach na každé dieťa pod stratou výhody splátok.

V prevyšujúcej časti súd návrh na zvýšenie výživného ako aj protinávrh návrh otca na zníženie výživného zamietá.

Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania“.

Prvostupňový súd svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že skutkovo mal za preukázané, že rodičia maloletých detí nežijú v spoločnej domácnosti a osobnú starostlivosť im zabezpečuje matka. Otec bol zaviazaný prispievať na výživu mal. E. sumu 70,- Eur mesačne a na výživu mal. K. sumou 50,- Eur mesačne na základe rozsudku Okresného súdu Humenné č.k. 20P/3/2010 - 35 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 15CoP 16/2010. Ďalej zo zistenia, že matka je zamestnaná na Daňovom úrade v Humennom a jej mesačný čistý príjem predstavuje sumu cca 666,- Eur. Ďalej

zo zistenia, že otec je zamestnaný v spoločnosti Rabaka s.r.o. Košice a jeho čistý mesačný príjem predstavuje sumu cca 303,10 Eur.

Ďalej mal za preukázané, že je vlastníkom garsónky v Košiciach. Matka zo svojho príjmu platí náklady súvisiace s užívaním bytu v ktorom žije spoločne s deťmi. Ďalej má náklady na stravné pre maloleté deti v škole, stravu doma, ďalšie náklady predstavujú poplatky za lieky, strojček na zuby, okuliare, výdavky na oblečenie, školské poplatky a nákupy školských pomôcok a potrieb, náklady na hygienické potreby, náklady na plaváreň, klzisko, kultúrne podujatia, náklady na životnú poisťku a stavebné sporenie.

Ďalej vychádzal zo skutkového zistenia, že maloletý syn je žiakom 4. ročníka základnej školy a navštevuje triedu pre nadané deti, s čím sú zvýšené výdavky na zakupovanie školských pomôcok. Maloletá E. má 15 rokov, má zvýšené výdavky na oblečenie, stravovanie. V súvislosti s jej výživou sú náklady aj za mobilný telefón, lyžiarsky výcvik a náklady, ktoré s tým vzniknú v školskom roku, v ktorom sa bude lyžiarsky realizovať.

Na takto zistený skutkový stav prijal právny názor, že došlo k zmene pomerov od poslednej úpravy pomerov na strane maloletej E., pretože táto je žiačkou strednej školy, konkrétne študentkou Gymnázia v I., s čím sú zvýšené výdaje. U maloletého K. došlo k zvýšeniu výdavkov na jeho výživu v súvislosti s pribúdajúcim vekom. U maloletého otca nedošlo v porovnaní s poslednou úpravou k podstatným zmenám, pretože dosahuje príjem vo výške cca 300,- Eur mesačne, avšak bolo preukázané, že otec býva u svojej priateľky a zároveň vlastní svoju garsónku, v ktorej v súčasnosti nik nebýva. Podľa názoru súdu napriek stavu tejto garsónky, ju mohol prenajať a zvýšiť si finančné prostriedky, ktoré mohol použiť na platenie výživného.

Z uvedených dôvodov vyhovel návrhu na zvýšenie výživného v časti a zároveň zamietol návrh otca na zníženie výživného.

Poukázal na ustanovenia § 62 ods. 1, ods. 2, ods. 3, § 62 ods. 4, ods. 5, § 75 ods. 1, § 78 ods. 1, ods. 3 Zákona o rodine.

O trovách konania rozhodol podľa § 146 ods. 1 písm. a/ O.s.p. a vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

Proti tomuto rozsudku podal odvolanie otec maloletých detí. Navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil a otec bol zaviazaný prispievať na výživu maloletej E. sumou 50,- Eur mesačne a na výživu maloletého K. sumou 40,- Eur mesačne vždy do 15. dňa v mesiaci k rukám matky.

V odvolaní ďalej uviedol, že napadnutý rozsudok považuje za nesprávny, pretože súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nedostatočným a nesprávnym skutkovým zisteniam. Nijako sa nevyrovnal s tvrdeniami otca, ani s pomermi na strane otca, ktoré mu neumožňujú platiť vyššie výživné, pretože nemôže nadobudnúť iný majetok. Prvostupňový súd na strane jednej uvádza, že nedošlo k podstatným zmenám na jeho strane avšak mal za preukázané, že vlastní garsónku a mohol by ju prenajať a tým spôsobom získať finančné prostriedky.

V odvolaní ďalej uviedol, že v konaní deklaroval svoje príjmy, ako aj výdavky. Jeho mesačný príjem je vo výške 303,51 Eur, a ide o nevyhnutné výdavky, ktoré musí vynaložiť na pokrytie základných životných potrieb, nemá zrátané výdaje na ošatenie, i na trávenie času s deťmi a splátku životného poistenia. Predložil prvostupňovému súdu fotografie z predmetnej nehnuteľnosti, prehľad cien nájomného zároveň. Poukázal na to, že sa pokúšal garsónku prenajať, bolo to však neúspešné a to z dôvodu v akom stave sa garsónka nachádza aj keby sa mu ju podarilo prenajať nájomné by nepokrylo náklady na splátku hypotekárneho úveru, ktorý si vzal za účelom vyriešenie svojej bytovej otázky.

V odvolaní ďalej uviedol, že v zmysle ustálenej súdnej praxe by výživné nemalo byť určené tak aby viedlo k existenčným problémom povinného rodiča. Výdavky, na ktoré poukazoval sú nevyhnutné výdaje na pokrytie základných životných potrieb.

V odvolaní tiež uviedol, že vyživovacia povinnosť zaťažuje oboch rodičov a neznamená však mechanickú rovnosť. Súd nevykonal dostatočné dokazovanie zamerané na zistenie podstatných

skutočností potrebných na rozhodnutie o výživnom. Subjektívne schopnosti povinného rodiča sa môžu realizovať len v rámci objektívne daných možností ktoré determinuje reálna situácia na trhu práce, miera nezamestnanosti v regióne, v príslušnom odbore vekovej kategórii je. Preukázal, že podniká kroky k tomu, aby si našiel inú prácu s iným príjmom, no však všetky pracovné miesta sú v danej oblasti plne obsadené jeho celá pracovná doba spočíva v práci za počítačom a používa už silnejšie dioptrické okuliare. Svojho zamestnávateľa požiadal o zvýšenie mzdy no odpoveď bola negatívna. Zároveň priložil žiadosti o prijatie do zamestnania.

Matka maloletých detí navrhla, aby odvolací súd napadnutý rozsudok potvrdil ako vecne správny. Predložila aktuálny internetový dopyt na nájom garsónky v pôvodnom stave v Košiciach, z ktorých je zrejmé, že sa pohybuje príjem okolo 250,- Eur. Podľa jej názoru sa otec úmyselne vyhýba plneniu výživovacej povinnosti. Podľa jej názoru si môže nájsť novú prácu v obdobnej kvalifikácii za vyššiu mzdu, určené výživné je primerané veku a potrebám maloletých detí a nie je pravdou, že by viedlo k existenčným problémom.

Kolíznym opatrovníkom sa k podanému odvolaniu písomne nevyjadril.

Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) preskúmal odvolaním napadnutý rozsudok spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo z dôvodov uvedených v odvolaní (§ 212 ods. 1 O.s.p.) bez nariadenia pojednávania (§ 214 O.s.p.) a potom ako bolo oznámenie o verejnom vyhlásení rozsudku vyvesené na úradnej tabuli Krajského súdu v Prešove a na jeho webovej stránke najmenej 5 dní vopred rozsudok verejne vyhlásil a dospel k záveru, že v prejednávanej veci boli splnené podmienky pre potvrdenie napadnutého rozsudku (§ 219 ods.1 O.s.p.).

Odvolací súd považoval odvolanie otca podané včas v zákonom stanovenej lehote.

Z obsahu spisu odvolací súd zistil, že súd prvého stupňa správne zistil skutkový stav veci, ako aj správne právne vec posúdil. Určené výživné prvostupňovým súdom zo strany otca k maloletým deťom zodpovedá zákonným kritériám. Prvostupňový súd správne zohľadnil možnosti oboch rodičov a určené výživné zodpovedá zákonným kritériám.

V súvislosti s odvolacími námietkami otca dodáva.

Otec namietal v podanom odvolaní, že súd prvého stupňa nevykonal dostatočné dokazovanie na zistenie skutočností potrebných pre rozhodnutie o výživnom ako aj nevykonal ním navrhnuté dokazovanie.

Podľa ustálenej právnej praxe rozhoduje súd na základe skutkového stavu zisteného z vykonaných dôkazov, ako na základe skutočností, ktoré neboli medzi účastníkmi sporné, ak o nich alebo o ich pravdivosti nemal dôvodné a závažné pochybnosti (§ 153 ods. 1 O.s.p.).

Zákonná úprava je obsiahnutá v ustanovení § 120 O.s.p., zakotvuje zásadné rozdiely medzi sporovým a nesorovým konaním. Zároveň akceptuje tú skutočnosť, že vzhľadom k povahe oboch týchto konaní dokazovanie v sporovom konaní je založené na iných základoch ako dokazovanie v konaní nesorovom. Nesporové konanie je ovládané zásadou vyšetrovacou. V týchto konaniach je súd povinný vykonať i iné dôkazy potrebné k zisteniu skutkového stavu, než ktoré boli účastníkmi navrhnuté. Ani v nesorovom konaní nejde o povinnosť súdu pátrať po dôkazoch, pretože vyšetrovacía zásada sama osebe nenahrádza na prvom mieste stojaciu dôkaznú aktivitu účastníka konania. Povinnosť súdu vykonať iné než účastníkmi navrhnuté dôkazy so sebou nesie len to, že v prípade nesplnenia povinnosti tvrdenia a povinnosti dôkaznej nemôže byť účastníkovi na ujmu z hľadiska výsledku konania vo veci samej. Táto zásada sa predovšetkým prejavuje v tom, že súd nie je obmedzený tým, čo účastníci tvrdili a aké dôkazy navrhli a to bez ohľadu na skutočnosť, či konkrétne konanie možno začať len na návrh.

V riešenej veci súd prvého stupňa postupoval dôsledne podľa § 120 ods. 2 O.s.p. a vykonal dôkazy, ktoré považoval so zreteľom k uplatňovanému nároku za nevyhnutné vykonať pre rozhodnutie vo veci. Z obsahu spisu vyplýva, že otec nenavrhol a nemal ďalšie návrhy na doplnenie dokazovania (č.l. 105, 124 súdneho spisu). Súd prvého stupňa tak zistil dostatočne skutkový stav a použil naň aj správny právny predpis a zákonne ho aplikoval.

Otec ďalej v odvolaní namieta, že prvostupňový súd neprihliadol a vôbec sa nevyrovnal s výškou jeho mesačných príjmov a nevyhnutných výdavkov výdavkov otca pričom uviedol že výživné by nemalo byť určená tak aby viedlo k existenčným problémom povinného rodiča.

Pre rozhodnutie o návrhu na zmenu vyživovacej povinnosti určenej predchádzajúcim právoplatným rozhodnutím súdu je potrebné mať na zreteli ustanovenie § 159 ods. 3 O.s.p. i ustanovenie § 78 ods. 1 Zákona o rodine. Občiansky súdny poriadok v označenom ustanovení určuje, že len čo sa vo veci právoplatne rozhodlo, nemôže sa prejednať znova (prekážka *res iudicata* - veci rozhodnutej). Zákon však počíta s prípadmi, keď nie je objektívne možné túto zásadu dodržať (ustanovenie § 163 O.s.p.). Výslovne umožňuje zmenu rozsudku odsudzujúceho na plnenie v budúcnosti zročných dávok, alebo na plnenie v splátkach, ak sa podstatne zmenili okolnosti, ktoré sú rozhodujúce pre výšku a ďalšie trvanie dávok alebo splátok, pritom nie je rozhodujúce, či ide o plnenie vyživovacej povinnosti určenej súdom, alebo plnenie dohody. Ide o zásadu „*rebus sic stantibus*“. Hmotnoprávna podmienka zmeny súdneho rozhodnutia o výživnom je upravená v ustanovení § 78 ods. 1 zákona č.36/2005 Z.z o rodine. Podľa tohto ustanovenia dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa menia pomery. Aby súd teda mohol vo veci výživného rozhodnúť inak, nevyhnutnou podmienkou je zmena pomerov. V zmysle judikatúry je potrebné prihliadnuť ku všetkým skutočnostiam, ktoré by mohli odôvodniť zmenu výživného, avšak len vtedy môžu byť dôvodom pre zmenu o vyživovacej povinnosti, keď sa závažnejším spôsobom prejavia v pomeroch účastníkov v porovnaní s ich pomermi v čase vyhlásenia predchádzajúceho rozsudku.

Súd prvého stupňa správne pri rozhodovaní o zmene výživného porovnal okolností dôležité pre určenie výživného v čase skoršieho rozhodovania a v čase nového rozhodovania pre posúdenie, či došlo alebo nedošlo k takej zmene pomerov ktorá by odôvodňovala zmenu posledného rozhodnutia o výživnom. Náležitým spôsobom prvostupňový súd uviedol a konkretizoval zmenu pomerov na strane oprávnených, ktorá súvisí so štúdiom maloletej E. na strednej škole, nárastom nákladov nevyhnutných na výživu, kozmetiku, drogériu, nákladov, ktoré súvisia s uspokojovaním kultúrnych potrieb, čomu tak korešpondujú zvýšené výdaje na výživu. U maloletého K. zmena pomerov nastala v súvislosti s jeho vekom a školskou dochádzkou.

Podľa názoru odvolacieho súdu výdavky tvrdené a preukázané matkou na výživu oboch maloletých detí nie sú nadmerné a neprimerané. Korešpondujú so súčasným charakterom doby a hlavne s nárokmi, ktoré prináša vzdelanie.

Prvostupňový súd sa vyrovnal aj so zmenou pomerov na strane otca ako povinného rodiča s konkretizáciou i jeho možností a schopností vyplývajúcich z jeho pracovnej činnosti. Správne prihliadol aj na jeho majetkové pomery. Istotne príjem otca oproti pôvodnému rozhodnutiu nie je podstatne zvýšený. Pri posudzovaní schopností a možností rodiča v zmysle ustanovenia § 75 ods. 1 Zákona o rodine nie sú rozhodné jeho skutočné zárobné a majetkové pomery, ale jeho reálne zárobné, poprípade i majetkové pomery, dané mu jeho fyzickým stavom, nadaním, množstvom získaných vedomostí a pracovných skúseností, pracovnými návykmi a pracovnými skúsenosťami, flexibilitou. Otcov príjem sa pohybuje v podstate na úrovni minimálnej mzdy. Ako už skonštatoval odvolací súd v predchádzajúcom rozhodnutí o zmene výživného v konaní 15CoP/16/2010 otcovi nič nebráni ponúknuť svoje schopnosti mimo trvalého pracovného pomeru. Aj odvolací súd zastáva názor, že schopnosti otca s prihliadnutím na jeho vzdelanie, množstvo získaných vedomostí a pracovných skúseností svedčia o možnosti reálne získať iný príjem než ktorý má a dosahuje. Otec poukazuje na množstvo žiadostí o prácu u iných zamestnávateľov v oblasti reklamy grafiky a dizajnu z roku 2013, ktoré majú dokazovať, že sa pokúšal nájsť inú prácu. Nie je to zanedbateľný fakt, ale aj napriek tomu dosahovaný príjem vzhľadom na jeho reálne možnosti zárobné je dosť nízky. Súd je oprávnený vyhodnotiť reálnu možnosť plniť vyživovaciu povinnosť zo strany rodiča. Naposledy bolo určené výživné respektíve zmenené v roku 2010, otec predložil len dôkazy, ktoré sa majú týkať jeho snahy o nájdenie si práce sú len z roku 2013, teda v čase prebiehajúceho súdneho konania. Tým nechcel odvolací súd bagatelizovať snahu otca o zmenu práce súvisiacu s vyšším príjmom, ktorý samozrejme má vplyv nielen na výšku vyživovacej povinnosti, ale súvisí aj s jeho samotnou životnou úrovňou. Je potrebné si uvedomiť, že dieťa je nositeľom práva byť vyživované a svojou vôľou povinnosť rodiča ho vyživovať neovplyvní. Vyživovacia povinnosť je zabezpečovaním potrieb dieťaťa. Vyživovacia povinnosť rodičov k dieťaťu zahŕňa komplexné uspokojenie životných potrieb dieťaťa, ktoré sú potrebné pre jeho všestranný telesný a duševný vývoj. Vyživovacia povinnosť zaťažuje oboch rodičov. Záväzok rodičov dieťaťu nie je solidárny

(nerozdielny), teda pri nedostatku schopností, možností na strane jedného z rodičov sa povinnosť v potrebnom rozsahu presúva na druhého rodiča. Obsahom vyživovacej povinnosti je poskytovať dieťaťu ubytovanie, stravu, ošatenie ale aj ďalšie materiálne plnenia potrebné pre jeho všestranný vývin (školské pomôcky, športové potreby, výdavky na kultúrny rozvoj dieťaťa) a pod.

Pri určovaní výšky vyživovacej povinnosti rodičov voči svojmu dieťaťu je nutné počítať s tým, že s vývojom dieťaťa sa mení skladba jeho starostlivosti, to znamená, že s pribúdajúcim vekom dieťaťa sa zvyšuje miera jeho samostatnosti, čo má za následok pokles podielu osobného výkonu rodiča na vyživovacej povinnosti svojho dieťaťa. Plnenie vyživovacie povinnosti má aj a morálnu stránku.

V odvolaní ďalej namieta otec, že prvostupňový súd prihliadol na jeho majetkové pomery pokiaľ ide o vlastníctvo nehnuteľností, pričom však z tejto nehnuteľnosti preukázateľne otec nemá žiaden príjem. Otec tvrdí, že nemá žiadne výnosy z tohto majetku a zároveň je mu potrebný na bývanie respektíve stretávanie sa s deťmi. Vzhľadom k tomu, že zákon umožňuje prihliadať i k majetkovým pomerom povinného a k potencialite jeho príjmov je možné v tomto prípade vychádzať aj z možností predpokladaného výnosu z prenájmu v predmetnej nehnuteľnosti tak ako to realizoval prvostupňový súd.

Prvostupňový súd prihliadol pri určovaní rozsahu výživného aj na možnosti a schopnosti druhého rodiča, teda matky. Treba poukázať na to že rodič, ktorý sa osobne stará plní svoju vyživovaciu povinnosť a aj svojou faktickou osobnou starostlivosťou

Prvostupňový súd určil výživné správne s prihliadnutím na všetky zákonné kritéria rozhodujúce pre zmenu rozsahu stanoveného výživného. Správne určil výšku dlžného výživného a správny bol postup prvostupňového súdu, pokiaľ povolil otcovi zaplatiť dlh na výživnom v mesačných splátkach aplikujúc ustanovenie § 160 ods. 1 O.s.p. Podľa názoru odvolacieho súdu splatenie uvedenej sumy neohrozí otcovu výživu, nespôsobí mu väčšie ťažkosti pri príprave zabezpečenia nevyhnutných výdajov pre seba a plnenie vyživovacej povinností. Správny je i záver prvostupňového súdu aj o zamietnutí návrhu otca na zníženie výživného.

Odvolací súd tak s poukazom na vyššie uvedené dôvody potvrdil napadnutý rozsudok ako vecne správny (§ 219 ods. 1 O.s.p.).

O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa §146 ods. 1 písm. a) O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a nepriznal účastníkom právo na náhradu trov odvolacieho konania.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.